

2011

PUBLIC ADMINISTRATION (Paper – I) (Optional) 251011
लोक-प्रशासन (पत्रिका – I) (ऐच्छिक)

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Nature : Conventional (Essay) Type

स्वरूप : पारंपारिक (वर्णनात्मक)

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) *Answers must be written either in English or in Marathi.*
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) *Question No. 1 is compulsory. Of the remaining questions, attempt any four selecting one question from each Section.*
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) *Figures to the RIGHT indicate marks of the respective question.*
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) *Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.*
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल. अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) *Credit will be given for orderly, concise and effective writing.*
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) *Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.*
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) *In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.*
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

SEAL

P.T.O.

1. Answer **any four** of the following (10 marks each) :

खालीलपैकी कोणत्याही चाराची उत्तरे लिहा (प्रत्येकी 10 गुण)

- What are the salient features of New Public Management ?
नविन सार्वजनिक व्यवस्थापनाची प्रमुख वैशिष्ट्ये कोणती ?
- Explain the importance of the 'Citizens-Charter'.
'नागरीकांची-सनद' याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- "Public Development is highly impossible without people's participation" – Discuss.
"लोकसहभागशिवाय सार्वजनिक विकास अशक्य आहे" – चर्चा करा.
- Explain the role and importance of Finance Department.
अर्थखात्याचे महत्त्व आणि भूमिका स्पष्ट करा.
- Comment on the discipline of personnel administration.
सेवक प्रशासनातील शिस्त यावर भाष्य करा.

SECTION – A

विभाग – अ

2. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- Distinguish between Public Administration and Private Administration. 10
लोकप्रशासन आणि खाजगी प्रशासन यातील फरक स्पष्ट करा.
- Define the concept of 'Scientific Management', state its importance in Public Administration. 15
'शास्त्रीय व्यवस्थापन' या संकल्पनेची व्याख्या करा, त्याचे लोकप्रशासनातील महत्त्व सांगा.
- What is meant by Public Organization ? Explain its fundamental bases. 15
सार्वजनिक संघटना म्हणजे काय ? संघटनेचे आधारभूत घटक स्पष्ट करा.

3. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- "Public Administration is one of the branch of social sciences" – Discuss. 10
"लोकप्रशासन हे एक सामाजिक शास्त्राची शाखा आहे" – चर्चा करा.
- What are Fayol's principles of scientific management ? 15
फेयॉल यांची शास्त्रीय व्यवस्थापनाची तत्वे कोणती ?
- Explain the meaning of political executive. How they differ from Administrative Executive ? 15
राजकीय कार्यकारी प्रमुखाचा अर्थ स्पष्ट करा. प्रशासकीय प्रमुखापेक्षा ते कसे भिन्न आहेत ?

SECTION – B
विभाग – ब**4. Answer following sub-questions :**

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Define the concept of 'Decision-Making'. State its role in Public Administration. 15
'निर्णय प्रक्रिया' या संकल्पनेची व्याख्या करा. लोक प्रशासनातील त्याची भूमिका विशद करा.
- (b) Write an essay on 'Legislative Control' over Public Administration. 10
लोक प्रशासनावरील 'कायदे मंडळाचे नियंत्रण' यावर एक निबंध लिहा.
- (c) Explain the meaning and importance of Administrative Law. 15
प्रशासकीय कायद्याचे अर्थ सांगून त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

5. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Discuss Herbert Simon's thought on Decision-Making. 15
निर्णय प्रक्रिया संबंधी हर्बर्ट सायमनच्या विचारांची चर्चा करा.
- (b) "Good Administration is based on responsible citizens" – Evaluate. 10
"जबाबदार नागरीकावरच उत्तम प्रशासन अवलंबून असते" – मूल्यमापन करा.
- (c) Examine the concept of 'Delegated Legislation'. 15
'प्रदत्त विधिनियम' या संकल्पनेचे परीक्षण करा.

SECTION – C
विभाग – क**6. Answer the following sub-questions :**

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) State the importance of 'discipline' and 'co-ordination' in the working of Office Administration. 15
कार्यालयीन प्रशासनात 'शिस्त' आणि 'समन्वय' याचे महत्त्व सांगा.
- (b) Describe the ecological theory of Public Administration. 15
लोक प्रशासनातील पर्यावरणवादी सिद्धांताचे वर्णन करा.
- (c) Comment on the changing role of Bureaucracy in development Administration. 10
विकास प्रशासनातील नोकरवर्गाची बदलती भूमिका यावर भाष्य करा.

P.T.O.

7. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) State the role of 'Planning' and 'Communication' in Office Administration. 15
कार्यालयीन प्रशासनात 'नियोजन' आणि 'संसूचन' यांची भूमिका या संबंधी माहिती द्या.
- (b) Explain the meaning and nature of comparative Public Administration. 15
तुलनात्मक प्रशासनाचा अर्थ आणि स्वरूप स्पष्ट करा.
- (c) How Public Administration is used as a tool for Development Administration ? 10
विकास प्रशासनासाठी लोक प्रशासन हे एक साधन म्हणून कसे वापरले जाते ?

SECTION – D

विभाग – ड

8. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What is meant by policy-making ? Explain the process of policy-formulation. 15
निर्णय प्रक्रिया म्हणजे काय ? धोरण निश्चितीकरणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- (b) State the importance of 'Training' and 'Promotion' in the Personnel Administration. 15
सेवक प्रशासनासाठी 'प्रशिक्षण' आणि 'बढती' यांचे महत्त्व सांगा.
- (c) Discuss about the 'Tax' and 'Non-Tax' sources. 10
'कर' आणि 'अकर' विषयक साधनांबद्दल चर्चा करा.

9. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Write a note on educational policy of the government regarding Information Technology. 15
माहिती तंत्रज्ञान विषयक शासनाच्या धोरणावर एक टीप लिहा.
- (b) Critically examine the neutrality of Civil-services. 15
नागरी सेवेतील तटस्थता यासंबंधीचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- (c) Examine the problems of Public Debt. 10
सार्वजनिक कर्ज विषयक समस्यांचे परीक्षण करा.